

VARDAGSKÄMPAR

TEXT: ANNA MATTSSON

Ett miljödiplom är ett konkret bevis på att föreningar arbetar aktivt för klimatet.

Studiefrämjandets nya satsning har startat försiktigt, men Per Jarnkvist, som arbetar med hållbar utveckling, menar att diplomerna kan fungera som en puff framåt i miljöarbetet.

Miljödiplomering som ett sätt att skapa större engagemang och mer folkbildning inom miljöområdet. Kan det vara något att satsa på för ett studieförbund?

Absolut, säger man inom Mitt-distriktet där miljödiplomeringen drogs igång under förra året på initiativ av Sundsvalls kommun och i samarbete med Naturskyddsföreningen i Dalarna.

– Det finns en uppsjö av miljödiplomeringar men det fanns inget som riktigt passade mindre föreningar och riktigt små företag så där såg vi ett behov och en möjlighet, säger Per Jarnkvist som jobbar med hållbar utveckling över hela Studiefrämjandet. Och det är i hans eget distrikt som verksamheten har fått störst genomslag. I dag bockas det ena diplomerna efter det andra av till främjandets företag. Men man kan också visa upp nöjda miljömedvetna föreningar.

– Miljödiplomeringen har fått igång oss att tänka mer miljömedvetet än tidigare. Vi trodde nog inte att det fanns så mycket man kunde göra, säger Jan Sjöholm, en av medlemmarna i en nydiplomerad fiskeklubb som numera både samåker och satsar på blyfria fiskedrag.

Försiktig start

Runt om i landet verkar intresset för miljödiplomering än så länge något tveksamt. Information om studiematerialet ligger ute på hemsidor, en del cirklar är på gång under

våren, men i flera regioner förekommer ingen verksamhet kring diplomering alls. Miljödiplomering i Studiefrämjandets regi har varit på tapeten förr. Då, i början av 2000-talet, var idén att starta en kontorsdiplomering tillsammans med Naturskyddsföreningen. Projektet föll på bristande intresse ute i organisationen och på finansieringsfrågan. Små kontorsarbetsplatser och föreningar bedömdes inte vara villiga att betala vad en diplomering kostar och det var svårt att finna någon annan finansör.

Det problemet har det nya projektet hoppat över; diplomeringen är helt gratis, inte bara för medlemsorganisationer utan även för företag. Studiecirkelarna som föregår diplomeringen är vanliga kamratcirklar och själva diplomeringen utförs av ordinarie personal.

– Tanken och förhoppningen är att via diplomeringen få en spinnoff-effekt. Helt enkelt att de som kommer till de här cirkelarna ska få upp ögonen för Studiefrämjandet och gå vidare till andra cirklar hos oss. Det är förstås lite av ett vågspel men väl värt att prova, säger Per Jarnkvist.

Inga checklistor

En anledning till att någon avgift inte tas ut är att diplomeringen är en lightmodell jämfört med jämförbara etablerade diplomeringar. Inga checklistor med kravspecifikationer som ska prickas av, inga fasta kriterier

att uppfylla, inga uppsatta mål som ska bedömas. Det enda kravet är en genomgången cirkel på minst tre träffar och att deltagarna ska ha upprättat en miljöpolicy för föreningen eller företaget. Miljöpolicyen behöver inte vara antagen av styrelse eller årsmöte, men det är en rekommendation.

– Risken är stor att policyen blir liggande om man ska vänta in en årsmötesbeslut, därför är det bättre att skriva ut diplomerna direkt, säger Per. Men naturligtvis är det viktigt att hela föreningen ställer sig bakom.

Olika alternativ

Studiematerialet innehåller en hel rad förslag till åtgärder för att spara energi, minska avfall och bidra till andra miljöförbättringar. En

del av förslagen verkar mer anpassade till hushåll och privatpersoner än till föreningar och företag. Som till exempel det numera klassiska rådet att duscha i stället för att bada. Varför?

– Man kan ju välja och vraka bland förslagen när man gör sin policy, ta det som passar. Och tanken är ju att deltagarna kan ha användning av råden i sin egen vardag också.

Studiefrämjandets miljödiplom är inte tidsbestämt utan gäller tills vidare. Föreningen får själv se till att de mål som satts upp i policyn efterlevs.

– Det är förstås viktigt att det görs så vi följer upp och ser till att förbättra oss. Annars är det inte mycket mening med diplomerna! säger Jan Sjöholm.

Stöd från kommunen

Den som jobbat mest aktivt med diplomeringen är förmodligen Ingela Dahlin i Timrå som också fått draghjälp av kommunen i lanseringen. Engagemanget har inte varit

riktigt lika stort inom föreningslivet som hon hoppats, medan intresset varit större bland småföretagare där runt 15 diplom är utfärdade. Hon ser en stor utvecklingspotential i verksamheten och nämner både skol- och butiksdiplomering som en möjlighet. Blir det senare aktuellt tillkommer en dimension i diplomeringen; kommunikationen med konsumenten. Och frågan om Studiefrämjandet ska ”konkurrera” med sina egna medlemsorganisationer; Naturskyddsföreningen har ju en egen butiksdiplomering med betydligt högre ställda krav än en genomgången studiecirkel. Detsamma gäller Svanen som miljömärker butiker i ett par stora kedjor.

Positiv effekt

– Nej nej, säger Ingela Dahlin, det är inte meningen vi ska konkurrera med andra diplomeringar.

Risken att Studiefrämjandets namn ska användas på otillbörligt sätt i marknadsför-

ingssyfte av diplomerade företag tror inte Per Jarnkvist är särskilt stor. Den positiva effekten att göra Studiefrämjandets namn känt är förhoppningsvis större.

På Studiefrämjandets Riksförbund ses diplomeringen framförallt som ett stöd till föreningslivet i miljöarbetet.

– Får vi några fler att tänka miljömedvetet är det jättebra, säger Kajsa Grebbäck, miljöhandläggare på riks. Då har diplomeringen gjort nytta. ■

Släck ljuset under Earth Hour 2010

Apropå vardagsinsatser – lördagen den 27 mars 2010 klockan 20.30 är det åter dags för världens största globala klimatmanifestation, Earth Hour.

Genom att släcka ljuset under en timme beräknas omkring en miljard människor ge världens maktavare en stark signal att agera för klimatet.

